

GUDSTJENESTE MED DÅP OG NATTVERD

4. søndag i treenighetstiden

Fjellhamar kirke 24. juni 2012

Matteus 16,24-27

PREKEN

1. TOMMELTEGNET

Forrige søndag snakket jeg altså om tommeltegnet. Som er tegnspråk og betyr disippel, eller å følge etter. Lærer og elev. Læreren går foran og eleven etter og lærer av sin læremester. Vi har jo alle noen vi vil ligne. Et forbilde. Som i større eller mindre grad preger hvordan vi tenker, kler oss, oppfører oss. Forrige søndag hørte vi om Jesus som kalte disipler til å følge etter han og ligne han. For han som er Guds Sønn er den som kan vise oss hvem Gud er, og som kan koble jord og himmel sammen. Et bedre forbilde finnes ikke. Noe viktigere finnes ikke enn å komme i kontakt med himmelens og jordens skaper, som elsker oss, og som når Jesus døde på korset og ble levende igjen har vunnet over alt det vonde og over døden. Det startet med noen få disipler som fulgte etter Jesus. De fortalte om det til andre, og gjennom to tusen år har millioner av kvinner og menn, unge og gamle villet følge Jesus. Tommeltegnet med Jesus først går som en stafett gjennom historien. Helt frem til oss i dag som er de som løper neste etappe i tommelstafetten.

2. BIBELTEKSTEN MATTEUS 16,24-27

Tilbudet, kallet, om å følge Jesus er godt og veldig viktig! Om noen omfatter tilbudet fra Jesus om kontakt med himmelens og jordens skaper, om kjærlighet og tilgivelse, om seier over det vonde og døden, som godt – så er det helt riktig. For godt til å være sant vil vel kanskje en del si. Men i dagens tekst vil Jesus klargjøre omkostningene, premissene, for tilbudet for å følge Jesus. Fortelle om prislappen. Og her skriver han ingenting med liten skrift.

Før dagens tekst som vi hvert øyeblikk skal høre, har disiplene med Peter i spissen for alvor begynte å skjønne at Jesus virkelig er Messias, Guds Sønn. Med de store tankene og forventningene som da begynner å surre i bakhodet om hvordan det skal bli å være med i disippelgjengen hans, i den helt sentrale lederteamet rundt sjefen sjøl. Da starter Jesus en ny snu prosess i hodene deres. Han begynner å snakke om prislappen. Først for seg selv. Jesus selv må dra til Jerusalem hvor lederne i landet vil la lide mye, og han vil bli slått i hjel og så stå opp tredje dag. Heftige protester fra Peter avvises kontant, og nå vil han snakke om prislappen for dem som vil følge han. Og da skal vi høre dagens tekst fra Matteus 16,24-27:

Deretter sa Jesus til disiplene: «Om noen vil følge etter meg, må han fornekte seg selv og ta sitt kors opp og følge meg. 25 For den som vil berge sitt liv, skal miste det. Men den som mister sitt liv for min skyld, skal finne det. 26 Hva vil det gagne et menneske om det vinner hele verden, men taper sin sjel? Eller hva skal et menneske gi som vederlag for sin sjel? 27 For Menneskesønnen skal komme i sin Fars herlighet sammen med sine engler, og da skal han lønne hver og en etter det han har gjort.

3. Å FORNEKTE SEG SELV OG TA SITT KORS OPP

Prislappen for å følge Jesus er tydelig nok den. Ingen glorete plakater med opphørssalg eller billigsalg. Her er prisen, den er stiv så det holder, og du kan ikke prute.

Om noen vil – det er et fritt valg den enkelte må ta og ville selv. Jesus stiller det helt åpent, og setter alle fri til å gjøre sitt eget valg. Om noen vil følge etter meg.

Det første Jesus sier er å fornekte seg selv. Det er jo kulturkræsje så det holder i dag. Fornekte seg selv. Hvem er det som kan selge et sånt budskap i dag? Hvor alt heter realiser deg selv, krev din plass og din rett, følg drømmen din, følg ditt hjerte, just do it, fordi du fortjener det. Det er jo helkræsje. Fornekte seg selv. Men samtidig er det det jeg hører sagt i beste mening i mange begravelser. Om hu mor eller han far. Som alltid satte andre foran seg selv. Som alltid var opptatt av at de rundt seg hadde det bra, men seg selv var det ikke så farlig med. Så kan en lure på om det vil bli sagt sjeldnere når de neste generasjoner, deg og meg, skal følges til graven. Jeg tror kanskje ikke det. Eller håper det i hvert fall ikke. For et hvert fellesskaps levedyktighet, en hver relasjons kvalitet er avhengig av at den enkelte legger bånd på seg, fornekter seg selv. Det kan ikke bli godt å leve sammen med meg hvis jeg ikke er villig til å legge til side mine egne ønsker og behov for fellesskapets skyld. Det er kanskje en av de store utfordringene i vår individualistiske tid hvor meg og mitt, og min selvrealisering kjøres frem som det største av alt. Ekteskapet mitt, familien min, lokalsamfunnet og mine søstre og brødre i hele verden brytes ned og lider hvis jeg ikke har evne til å fornekte meg selv.

Jesus driver for øvrig ikke med noe fornektelse light. Det utdypes og innholdsfylles av det påfølgende; å ta sitt kors opp. Rent konkret er bakgrunnen for dette uttrykket forbryteren som føres til retterstedet for å korsfestes. Han må da bære tverrbjelken selv. Akkurat som Jesus selv nok måtte gjøre det. Å ta sitt kors opp er å bære sin tverrbjelke, der hvor døden vil inntreffe. Å ta sitt kors opp er å være villig til å dø. Den prisen måtte Jesus betale og den må den som vil følge Jesus være forberedt på å betale. Med unntak av Johannes tror vi alle de tolv disiplene til Jesus ble drept fordi de ikke ville si fra seg troen på Jesus. I de første århundrene var det en stor risiko for alle kristne. Men i hele historien har det å bekjenne en tro på Jesus medført døden for mange. Aller flest faktisk de siste 100 år. For tiden er kristne hovedmålet for en muslimsk terrorgruppe i Nigeria hvor mange titalls er drept det siste halve året og hundrevis skadet.

Men heldigvis slipper det store flertall som bekjenner en Jesustro å leve i frykt for sitt eget liv. Blant annet her i Norge. For det er ikke noe poeng i kristen tro å lete etter motgang, lidelse og martyriet. Tvert i mot er det et mål og en menneskerett at ingen skal måtte dø for sin tro. Å følge Jesus er like fullt å ta sitt kors opp som altså innebærer å være villig til å dø. Fysisk om nødvendig. Men en dypere mening som avkreves oss alle, er at vi skal døde vårt eget ego, vår selvopptatthet, vår hang til å sette oss selv først i alle ting. Det handler ikke om en selvutsløttelse, at jeg ikke skal få gjøre ting jeg synes er gøy og trives med. Alle mulighetene Gud har gitt oss i skaperverket, i leken, i arbeid, i fellesskapet med hverandre er gitt oss til glede og til å brukes. Men i vår verden kan alt disse goder brukes og misbrukes. Ikke minst av egokreftene i meg selv. Det finnes noe som er viktigere enn selvrealisering. Det er å kunne fornekte seg selv. Det finnes noe som er viktigere enn at jeg får trent så mye jeg vil, reist så mye jeg ønsker, kost meg med alt som shoppingsentrene kan by på av nytelse og velvære. Nemlig hengiven kjærlighet og tjeneste for Gud og min neste. Mine nærmeste og verden for øvrig trenger det så mye mer enn min selvopptatthet. Og Jesus krever det av de som skal ta hans navn og være hans disipler.

4. Å MISTE SIN SJEL

Jesus sier at det er mulig å berge livet men miste sin sjel. Det er en kjent og dramatisk livserfaring som litteraturen er full av. Mennesker som valgte sin egen sikkerhet, sin egen frihet, sitt eget velvære, sin

egen økonomisk vinning, ja, sitt eget liv, men mistet all integritet, mistet familie og vennskap, mistet meningen med livet, mistet sin sjel. Eller kanskje solgte sin sjel. Det være seg soldaten eller generalen som stikker av i kampens hete, det være seg overgriperen som lar sine lyster styre i møte med de svake små, det gjelder familiefaren som ofrer familien på karrierens alter, det gjelder kona som splitter opp en familie for sin nye plutselige brusende forelskelse, det være seg skattesvindler og annen økonomisk utroskap til egen fordel, det være seg eget omdømme og anerkjennelse fremfor sannferdig tale og omtale. Når mennesker kommer til seg selv og erkjennelsen av hva de har gjort, merker de så sannheten i Jesu ord: Hva vil det gagne et menneske om det vinner hele verden men taper sin sjel? Eller hva skal et menneske gi som vederlag for sin sjel? Tapte menneskeliv, tapte tillit, ødelagte relasjoner, kan ikke kjøpes tilbake for penger.

Det som Jesus nok har mest i tankene er en tapt gudstro. Å droppe og tenke på sin skaper og hans sønn Jesus i livet. Et gudløst liv uten frelse. Hva skal man når regnskapsdagen kommer da gi til vederlag for sin sjel?

Om jeg vil realisere meg selv for alt det er verdt, er jeg fri til det. Men jeg risikerer å tape min sjel. Å kunne fornekte seg selv og ta sitt kors opp, er derimot å berge livet. Å kunne fornekte seg selv er vel selve adelsmerket på et menneske, å kunne sette seg selv til side for andres beste. Å kunne fornekte seg selv er definitivt adelsmerket på den som vil følge Jesus og tro på han.

5. PRISLAPPEN ER KLAR OM NOEN VIL

Vel. Så har Jesus klargjort prisen. For å være et sant og godt menneske i sin alminnelighet vil jeg langt på vei si. Men aller mest på hva det vil si å følge etter han. Man må være villig til å fornekte seg selv og ta sitt kors opp. Prisen er høy, og vi kan ikke prute. Men det finnes heller ingen tillegg i liten skrift. Alt er lagt på bordet. Så om noen vil, på disse vilkår, følge meg så kom. Det spørsmålet må vi hver enkelt besvare. Hvilken verdi setter vi på Jesustroen og etterfølgelsen. Hva er det verdt å dø for i denne verden? Eller kanskje bedre og rettere sagt: Hva er verdt å leve for med livet vårt? Hvem vil vi følge, hvem vil vi ligne?

Jeg vil følge Jesus etter fattig evne. Fordi jeg tror hans ord om at jeg da kobles på min skaper, jeg får del i Guds kjærlighet og tilgivelse, hans nåde, og jeg får del i livets seier over det vonde og over selveste døden. Jeg får del i evigheten. Jeg vil følge Jesus fordi jeg tror han kan vise meg bedre enn noen annen hva det er å være et sant og godt menneske. Fordi han kan hjelpe meg å berge min sjel, og se at adelsmerket ved et menneske er å kunne fornekte seg selv og ta sitt kors opp.